

Билтен

Број 18, април 2012. године

Представништво Републике Српске

УСТАНОВА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ЕКОНОМСКЕ, НАУЧНО-ТЕХНИЧКЕ,
КУЛТУРНЕ И СПОРТСКЕ САРАДЊЕ ИЗМЕЂУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ И
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ИЗДАЈАМО

ПРЕДСЈЕДНИК СА ПОЛИТИКОЛОЗИМА
ДИПЛОМАТСКА АКАДЕМИЈА У БАЊАЛУЦИ

АКАДЕМСКИ СЛИКАР МИЛИВОЈЕ УНКОВИЋ
ОПШТИНЕ РС: ПРЊАВОР

ПРЕДСТАВНИШТВО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ У СРБИЈИ

Булевар деспота Стефана 4/IV
Београд, Србија
Тел: 00 381 11 324 6633
Факс: 00 381 11 323 8633
E-mail: predstavnistvo@predstavnistvorsbg.rs

Садржај

У фокусу

Председник Републике Српске са политиколозима	3
Дипломатска академија у Бањалуци	5

Култура

Миливоје Унковић, академски сликар	7
--	---

Пројекти

Пројекат реконструкције и ревитализације тврђаве Кастел	10
---	----

Представљамо

Клаоница ППС ДОО Повелич - Србац	13
--	----

Општине РС

Прњавор	15
-------------------	----

У фокусу

Предсједник Републике Српске са политиколозима

Стабилност и будућност РС, страначки плурализам и национални интерес, улога цркве у са временом друштву, односи са другим ентитетом и друга два народа, специјалне везе са матицом, улога Русије, европске и атлантске интеграције, балканско окружење итд. - биле су са мо неке од тема о којима је предсједник Додик половином марта у Бањалуци водио исцрпан разговор са ис-

такнутим члановима академске заједнице.

Тема је формално гласила „Политиколошко-социолошки аспекти актуелне друштвено-политичке ситуације у РС“, а искључиви критериј за учешће у консултативним разговорима била је стручност. Али, у занимљивој и динамичној трочасовној дискусији социолози, политиколози, комуниколози, универзитетски професори,

научни и друштвени радници из РС те њихове колеге из Србије који су ангажовани у Бањалуци и Источном Сарајеву залазили су и у теме из демографије, историје, економије, геополитике и сл. У уводним напомена предсједник Додик се концентрисао на критику ревизије Дејтонског споразума и спорних правосудних институција на ни воу Босне и Херцеговине.

У фокусу

„Ми ћемо истрајати у захтјевима да се укину све накнадне, вануставне, вандејтонске, ванполитичке и ванправне одлуке ОНР-а, без обзира на то што су многе од њих притисцима, уцјенама, наметањима, смјенама и сл. формално прогуране кроз парламент Републике Српске“ – истакао је Додик и додао: „Вратићемо их у парламентарну процедуру и укинути како би рехабилитовани изворни Дејтонски споразум који гарантује равноправност РС и штити српски народ од непрестаних покушаја из Сарајева да је Српска и Срби сатанизују и мајоризују“... „Нема мјеста малодушним причама о томе како је то свршен чин и како се то више не може мијењати јер постоји међународноправна основа да се све што су високи представници чинили против и мимо слова Дејтонског споразума поништи и да високи представници који су то чинили позову на одговорност. Ми смо ангажовали водеће иностране адвокатске канцаларије и тимове правних експерата који ће то на крају извести на чистац пред судовима у Стразбуру, Лондону и на другим релевантним инстанцама.“ ... „И када се ради о Суду и Тужилаштву БиХ, ми смо добро знали да нећемо наићи на разумијевање бошњачких политичара, нити добити њихове гласове који су потребни да би наши захтјеви глатко прошли на одговарајућим органима, али ми смо политичким сред-

ствима успјели да те ствари отворимо и пред међународним форумима и да их ставимо на дневни ред заједничких институција у Сарајеву. А на бошњачким представницима, којима је највише стало до одржања БиХ, да сами процијене да ли ће Српска бити спремна да остане и сарађује у заједници у којој јој било ко било шта намеће. Ми смо наравно увијек отворени за равноправан разговор и договор“ - закључио је предсједник Милорад Додик.

Политички аналитичар из Београда и сарадник ФПН у Бањалуци Ђође Вукадиновић је истакао да стрпљива и неуморна борба за трајну, стабилну и равноправну РС представља дугорочан процес на широком фронту од политике у ужем смислу, преко економије и културе, до образовања, науке, информисања, васпитања и свакодневног живота. И додао: „Упркос свим проблемима и контраверзама које је непрестано прате, Република Српска послје 20 година по стојања представља незаобилазну геополитичку чињеницу на Балкану и највећи успјех српског народа у посљедњих деведесет година.“ Придружио му се и др Чedomir Антић, београдски историчар и такође сарадник бањалучког ФПН, оцјеном да је „Република Српска по много чему постала узор и браћи у матици и указао на недосљедан однос међу народне заједнице према Србима: „У исто вријеме, Србија се приморава

на дезинтеграцију, а БиХ на интеграцију, од Србије се тражи регионализација, а у БиХ – унификација“. Више учесника у дискусији осврнуло се на фалсификовање историје у сарајевским и појединим београдским медијима да је РС ратна творевина иако је настала прије него што је рат и почео, а сви су се сложили да је изворни Дејтонски споразум реално најбоља опција за Српску и Србе.

Био је то, након недавног сусрета са економистима, други у планираној серији разговора у Предсједништву РС. Сумирајући дискусију у којој је активно судјеловало више од двије трећине позваних и присутних, предсједник Додик је изразио задовољство због великог одзива и спремности академске заједнице да узме учешћа у разматрању виталних питања за Републику Српску. Сви су подржали његов приједлог да се круг саговорника прошири и разговори продуже 6. и 7. јуна у Требињу. Првом, мартовском дијелу разговора о „Политиколошко-социолошким аспектима актуелне друштвенополитичке ситуације у РС“ у Бањалуци при суствовали су и Жељка Цвијановић, министар за Економску сарадњу и европске интеграције у Влади РС и Ари Ливне, савјетник предсједника Републике Српске.

У фокусу

Дипломатска академија у Бањалуци

Полазнике је поздравио председник Милорад Додик

Недавно је у свечаној сали Универзитета у Бањалуци започела са радом Дипломатска академија коју је, у сарадњи са Кабинетом Предсједника РС и Министарством за економске односе и регионалну сарадњу Владе РС, иницирао и организовао Факултет политичких наука. “Уочили смо друштвену потребу да кадрови запослени у политичким институцијама РС који се баве међународним односима или се спремају за дипломатску службу стекну оговарајућа практична знања и вјештине и понудили партнерски пројект” – истако је декан

Ненад Кеџмановић. “На ФПН већ имамо једногодишње мастер студије из међународних односа, а у плану нам је и четворогодишњи основни студиј, али је ово нешто друго, односно струка а не наука” - додао је проф. Кеџмановић и наставио: “Ради се о преговарачким техникама, конзуларним пословима, протоколу, билатерали, мултилатерали и сл., па предавачи махом немају академска звања, него богато дипломатско искуство, а пошто ни РС, као ни БиХ, немају традицију у овој области махом су ангажовани стручњаци из Београда са

Дипломатске академије “Коча Поповић” при Министарству спољних послова Србије, која нам је и послужила као инспирација и модел ...”

Полазнике је поздравио председник РС Милорад Додик, а затим је говорио о својим искуствима из бројних и често драматичних преговора са представницима међународне заједнице, иностраним државницима, високим представницима у БиХ, функционерима ЕУ итд. Поједине занимљиве епизоде које је Додик по први пут подијелио са публиком изазвале су спонтан апла-

У фокусу

уз присутних. “Ја сам у почетку своје политичке каријере у сусретима са странцима, овдје и у иностранству, морао да се

Министар Жељка Цвијановић у обраћању ђолазницима

сналазим без одговарајуће припреме и није ми било лако. Али моја предност у односу на саговорнике била је у томе што сам увијек пред собом имао јасан циљ, а то је одбрана интереса РС и што сам се рано ослободио комплекса да представљам малу земљу и мали народ” – истакао је Додик. “Савјетујем вам, како бисте били успјешни у свом послу, да увијек наступате са тим истим циљем и једнаким самопоуздањем, а прак-

тична знања и вјештине, које ћете стећи на Дипломатској академији, сигурно ће вам бити од велике помоћи и зато смо и

прихватили ову иницијативу са нашег Факултета политичких наука.”- закључио је предсједник РС.

Затим се полазница и министарка Жељка Цвијановић, која је изнијела импресивне податке о опремљености, припремљености и дјеловању министарства које води. “РС нема ентитетско министарство спољних послова, али као потписница Дејтонског споразума има

идентитет и спољнополитички капацитет који је, између осталог, отјеловљен у развијеној мрежи представништава широм свијета. Почело је са Представништвом у Београду, а данас РС има представништва у Русији, Израелу, Бриселу, Аустрији, САД итд.” Затим је Цвијановић додала: “Било би корисно да и ти кадрови своја практична знања и вјештине провјере и допуне на Дипломатској академији.” Дио свога

излагања и она је посветила занимљивим и духовитим асоцијацијама на властита искуства у међународним преговорима.

Свечаном отварању Дипломатске академије присуствовали су и министар за науку проф. др Јасмин Комић и министарка за омладину и спорт Нада Тешановић. Послије краће паузе, рад Академије је настављен предавањем проф. др Дарка Танасковића, на тему “Дипломатија и дипломате”. Као истакнути амбасадор Југославије и Србије у Анкари и Ватикану и хонорарни професор ФПН у Бањалуци, Танасковић је ангажован као програмски координатор читавог пројекта.

Поред стручњака, тј. искусних пензионисаних и активних дипломата са Дипломатске академије у Београду и водећих политичких личности из РС који дјелују на одговарајућим пословима, пред полазницима ће наступити и најистакнутији инострани амбасадори акредитовани у БиХ.

Настава на Академији обухвата око 150 часова предавања, коју ће извести 25 еминентних стручњака, а интензивна обука са завршним испитом који је услов за стицање сертификата, биће изведена током 12 недјеља. Наредна генерација полазника биће уписана на јесен, а постоји велико интересовање дипломаца и постдипломаца са Бањалучког универзитета, као и млађих кадрова из привреде, политичких странака и сл.

Култура

Миливоје Унковић, академски сликар

Изложбама у Умјетничком павиљону „Цвијета Зузорић“, Галерији „Блок“ у Београду, Музеју савремених умјетности РС у Бањалуци и Галерији „Стјепан Косача“ у Мостару, академски сликар Миливој Унковић означио је свој повратак након безмало двије деценије одсуства са ових простора.

Познат је и признат и далеко од балканских земаља, и његово име се појављује у би-

ографијама других сликара у којима они с поносом истичу да су завршили Академију ликовне умјетности у класи професора Миливоја Унковића.

Успјешно је излагао у земљи и иностранству, те добио низ умјетничких награда и признања за сликарство гра-

фику и скулптуру. Оставио је неизбрисив траг у регионалној и европској концептуалној умјетности, у сликарству и умјетности скулптура, успјешно спојио модернистичке и постмодернистичке правце и тако утемељио софистициран, али ипак разумљив и приступачан израз. Унковићева дјела се налазе у многим музејима, јавним и приватним збиркама.

Рођен је 1944. године у Невесињу, Академију ликовних уметности и постдипломске студије завршио је у Београду, био је професор Академије уметности у Сарајеву. Од 1992. године живио и радио као самостални умјетник у Њемачкој, да би се 19 година касније вратио и настанио у Бањалуци.

Последњи период вашеј живој обилежиле су селидбе (Београд, Њемачка, Бањалучка). Како се то огразило на ликовно стваралаштво?

Сеобе су судбински повезане са српским националним бићем, што су масовније, то више губе смисао трагичног,

Култура

прерастају у епску узвишеност бесмртности.

Моје сеобе почеле су још у дјетињству, после Другог свјетског рата, најновије ме нису изненадиле, оне су само прошириле мој креативни простор и нова пријатељства.

„Нови свјетски поредак“ са глобалистичком концепцијом једноумља, грађански рату „земљи мржње“ и „Европа без алтернативе“, то су изнуђене заблуде за једнократну употребу у неоколонијалистичком походу, културолошки извори и озбиљни ствараоци су далеко од тих простора, они су ок-

ренути ка једином логичном уточишту, простору духовних слобода.

Шта је било са вашим сликарским ашељеом и дали су сачуване слике?

Иако сам добитник највеће награде града Сарајева, за развој културе и ликовног стваралаштва, имао сам привилегију да се моји трагови постојања у том граду што тељемије затру, атеље ми није враћен, уништена је сва моја имовина, чак и породични албуми, каои моја дјела ствара-

на и прикупљана четрдесетак година. Поред отказа, који је извршен првих дана рата 1992. године, ја дијелим судбину 150.000 Срба. Извршено је најтељемије и најмасовнијетничко чишћење. „Мултиетничко Сарајево“, то је највећа подвала кројача наших судбина.

Какво је ваше мишљење о ликовном живоју у РС. Постоје двије ликовне академије? Да ли је квантитет дао одговарајући квалитет? Има ли младих талената?

Култура

Забрињавајући је свеукупни однос према култури, она је маргинализована, за ликовне и визуелне умјетности не постоје адекватни излагачки простори, откупи дјела, награде, о неопходности новог музеја да и не говорим, ништа се не планира ни у ближој перспективи.

Сав тај некреативни државни вакум надокнађује креативна енергија даровитих аутора, индивидуални резултати постоје, недостаје национална свијест о значају и улози културе у савременим условима. Било би мудро преиспитати сврсисходност постојања двије академије ликовних умјетнос-

ти, тим прије, јер ни једна не испуњава високи степен у наставничком кадру и техничким условима опремљености, самим тим и ниво наставе није адекватан.

Оно у што сам сасвим убијеђен, на нивоу Републике Српске треба основати Универзитет умјетности и у оквиру њега објединити све академије, кроз такву природну форму обједињавања створили би се услови бржег развоја и адекватнијег вођења стручне наставе. Присуство двије академије на нашим просторима остварило је онај социјални дио збрињавања младих људи, тај

квантитативни принцип није дао жељене резултате, у областима умјетничких занимања та масовност није пожељна, јер управо у тим областима селекција траје читав стваралачки вијек, та занимања су привилегија даровитих, они су носиоци свих наших културних вриједности.

Шта има ново у вашој умјетничкој радионици? Када можемо да очекујемо нове изложбе у Бањалуци и Београду?

Мојим изложбама у Умјетничком павиљону „Цвијета Зузорић“, Галерији „Блок“ у Београду, Музеју савремених умјетности РС у Бањалуци и Галерији „Стјепан Косача“ у Мостару, ја сам на неки начин означио свој повратак из Њемачке после двадест година одсуства са ових простора. На овим изложбама презентовао сам дио сачуваних радова који су настали последњих година, за нове изложбе потребни су и нови радови, мој нови бањалучки атеље тражи и нова полазишта, неку врсту менталне адаптације, моја сликарска убјеђења у основи су иста али дјела морају имати ону неопходну метаморфозу сазријевања и уобличавања идеје, чим дођем у ту фазу да има смисла и разлога организовати изложбу са задовољство ћу се поново појавити у галеријама, до тада предстоји ми упоран и селективан стваралачки процес.

Пројекти

Пројекат реконструкције и ревитализације тврђаве Кастел

Тврђава Кастел представља најстарији историјски споменик у Бањалуци и једну од најстаријих грађевина у Босни и Херцеговини. Саграђена је на лијевој обали ријеке Врбас између моста Патре и ушћа ријеке Црквене. У прошлости је Кастел био војничко утврђење и штитио је котлину Врбаса од непријатељских налета. Тврђава је са свих страна опасана дебелим каменим зидовима, на којима су подигнуте пушкарнице и осматрачнице. Први

почеци развоја насеља на мјесту данашњег Кастела потичу још из палеолитског доба.

Рјешењем Републичког завода за заштиту културно-историјског и природног наслеђа Босне и Херцеговине бр. 726/50 из 1950. године, Кастел је проглашен културно-историјским добром од изузетног значаја. Одлуком Комисије за очување националних споменика (Службени Гласник БиХ 36/05) тврђава Кастел је

проглашена националним спомеником Босне и Херцеговине.

Простор тврђаве Кастел чини комплексну цјелину саме тврђаве и њеног непосредног окружења. Грађена од камена са свим карактеристикама одбрамбене архитектуре равничарских тврђава има карактеристичне цјелине, које је препознао и ауторски тим првонаграђеног рјешења на челу са Зораном Попићем, директором предузећа "Грађење" из Источног Сарајева, који је заједно

Пројекти

са Архитектонским факултетом из Београда и Техничким факултетом за архитектуру из Новог Сада, победио на међународном конкурс.

Укупна површина комплекса износи око 74 000 м²: Зона изван бедема 47 300 м² и Зона унутар бедема 26 610 м².

Идејним пројектом предвиђено је формирање неколико функционалних и амбијенталних цјелина у оквиру подручја Кастела .

- Просторна цјелина 1 : Хотел са пратећим садржајима

Оријентациона површина зоне износи 5300м² и обухвата подручје Артиљеријске касарне, склоништа, бастиона 9 и дијелове дворишта 1

- Просторна цјелина 2 : Културни центар са пратећим садржајима

Оријентациона површина зоне износи 5300м² и обухвата подручје Артиљеријске касарне, склоништа, бастиона 9 и дијелове дворишта 1

- Просторна цјелина 3: Услужни центар

Оријентациона површина ове зоне износи 1820 м² и обухвата подручје централног арсенала и бастиона 7 (јужни арсенал)

- Просторна цјелина 4 : Туристичко информативни центар

Оријентациона површина припадајуће парцеле износи 5630м² и обухвата подручје дијела западног бедема са бастионом 1 , кулу 1 и 2 , бастион 6 и дијелове дворишта тврђаве .

- Просторна цјелина 5а и 5б : Градски трг и јавна гаража са пратећим просторима

Оријентациона површина ове зоне износи 17 500м² и обухвата простор изван бедема, зону између западног и сјеверног улаза у тврђаву и улице Колокотрониса.

- Просторна цјелина 6: Спортско рекреативни центар

Оријентациона површина ове зоне износи 9050 м² и обухвата дио простора изван бедема са сјеверне стране, дио сјеверног бедема са бастионом 4 и бастионом 5 .

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ПРОЈЕКТУ

- расположиви ресурси: национални споменик тврђава „Кастел“
- врста пројекта: реконструкција и ревитализација тврђаве „Кастел“ у складу са културно-историјским вриједностима тврђаве и града
- према идејном пројекту ревитализација је подијељена у 10 просторних цјелина: 1 – Хотел са пратећим садржајима, 2 – Културни центар –Летна позорница, 3 – Услужни центар, 4 – Туристичко – информативни центар, 5а – Градски трг, 5б– Јавна гаража и пратећи оростор, 6 – Спортско-рекреативни центар, 7 – Градски врт, 8 –Приобаље, 9 – Музеј
- статус пројекта: идејни пројекат, предстудија економске оправданости и технишка документација за прву цјелину (гарни хотел), у току израда пројекта за извођење ре-моделације и ревитализације(концесија/приватно-јавно партнерство)
- вриједност инвестиције: од 6 до 7 милиона по цјелини (десет цјелина), тј. од 60 до 70 милиона КМ за комплетан комплекс (за прву цјелину 8.900.557,81 КМ)
- локација: тврђава „Кастел“

Пројекти

ЦИЉЕВИ ПРОЈЕКТА

Кроз реконструкцију и ревитализацију тврђаве Кастел ојачаће се туристичка понуда и културно забавни садржаји у граду Бањалука, те повећати запосленост. Регионални карактер пројекта омогућиће привредни раст и развој у регији и остварити ефекте на побољшање животног стандарда становништва. Будућим инвеститорима, приватним партнерима и концесионарима биће омогућено остваривање поврата од улагања у пројекат као и остваривање профита у будућем периоду.

- Просторна цјелина 7 : Градски врт

Оријентациона површина ове зоне износи 4900м² и обухвата подручје од источног бедема до рјечице Црквене

- Просторна цјелина 8: Приобаље

Оријентациона површина ове зоне износи 9480 м² и обухвата подручје између јужног бедема и корита реке Врбас .

- Просторна целина 9 : Историјски музеј – едукативни центар са пратећим садржајима

Оријентациона површина припадајуће парцеле износи 10700м² и обухвата дио јужног бедема са бастионом, кулом 5 и кулом 6 , камену зграду и дио дворишта тврђаве.

Представљамо

Клаоница ППС ДОО Повелич - Србац

Клаоница ППС д.о.о. Повелич – Србац, чланица групације “Перутнина” Птуј бави се производњом и прерадом пилећег меса. За потребе производње склопила је кооперативне уговоре о пословној сарадњи са шездесетак фирми. Остатак бројлера за производњу купује од организатора производње из ближе околине. Своје производе пласирамо на тржиште Републике Српске и Федерације БиХ. Чланицу групације “Перутнину” Птуј Б снабдјева

квалитетном сировином, која се даље прерађује у најквалитетније саламе и виршле.

Клаоница ППС д.о.о. Повелич – Србац почела је са радом 2006. године са 64 запослена радника и те године је остварена производња од 401.544 комада бројлера. Наредне, 2007. године, производња је повећана на 2.362.909 комада бројлера. Због малог капацитета линије за клање извршена је реконструкција, те је капацитет повећан на 4.000 ком/х.

У 2008. години производња је повећана на 4.847.852 комада бројлера, у 2009. години на 5.995.520, у 2010. години на 7.190.943 и у 2011. години на 7.206.743 комада бројлера. У 2007 години произведено је 2.586,23 т, у 2008 год. 5.803,29 т, у 2009 год. 8.610 т, у 2010 год. 10.937,16т меса и у 2011 години 11.675,63 т пилећег меса, које пласирамо на тржишту Босне и Херцеговине. Тренутно је запослено 230 радника.

Представљамо

Растом производње појавио се проблем паковања, хлађења, складиштења и експедитовања робе. Стога се приступило изградњи новог складишног простора са комором за дубоко замрзавање и коморама за складиштење, као и експедитом. Паралелно са проширењем простора, које је завршено у септембру 2010. године, извршено је и повећање капацитета хлађења.

Започета је изградња комплекса од шест фарми опремљених најсавременијом опремом, за шта су одобрена кредитна средства. Ове године производни капацитети ће бити повећани за 180.000 комада бројлера по турнусу.

Присуство у Србији и изван Републике Српске

Остварена продаја меса на територији Србије и у иностранству :

2007 – 203.798,51 кг – Србија и Црна Гора

2008 – 170.145,49 кг - Србија и Црна Гора

2009 – 21.334 кг – Црна Гора

2010 – 17.408,81 кг - Црна Гора , 78.724,91 кг - Њемачка и 81.649,45 кг -Словенија

2011 – 61.106,27 кг - Македонија и 224.480,15 кг пилећих ногица – Кипар

Главни проблеми у производњи и пласману

Проблеми у живом гову тичу се углавном производних резултата при изразито неповољним временским условима, односно код изразито ниских

или изразито високих температура. Основни разлог је релативно лоша опремљеност објеката у којима се бројлери интензивно тове. Фарме у 80 одсто случајева нису опремљене системима за хлађење у екстремно високим температурама. Други разлог је неизолованост објеката, што код изразито ниских, а и високих температура не ствара услове за постизање врхунских нормативом предвиђених производних резултата.

Што се тиче проблема у производњи, кључни проблеми су везани за нестанке електричне енергије и варирање напона, што изазива застоје у производњи и кварове на машинама.

Велики проблем је депонување отпадних материјала органског и неорганског, што првенствено није адекватно ријешено на нивоу државе.

Најважнији резултати пословања

Производи од меса перади, свјежег или маринираног меса, произведени у предузећу врло су укусна и здрава прехрананајвишегквалитета. У производњи се поштују највиши европски стандарди за здравствено и еколошки сигурне производе. Наша развојна визија се темељи на три исходишта: квалитету, сигурности и досљедности.

Награде и признања

На сајму ЗЕПС 2008. године Клаоница ПП С д.о.о. освојила је сребрну ружу за производ домаће пиле.

Привредна комора Републике Српске на манифестацији за избор најуспјешнијих у привреди Републике Српске за 2009. годину додијелила је предузећу Клаоница ПП С д.о.о. Повелич – Србац награду као другопласираном у категорији средњих привредних друштава.

Клаоница ПП С д.о.о. посједује ХАЛАЛ и ХАЦЦП сертификат.

Програм даљег развоја

Што се тиче живе производње, планира се:

- модернизација постојећих објеката који су у функцији;
- даље преузимање објеката који тренутно не раде за наше потребе;
- завршетак властитих товних капацитета, који ће бити најмодернији производни погон из ове области и при томе омогућити повећање капацитета за саму клаоницу.

Могућност инвестиција

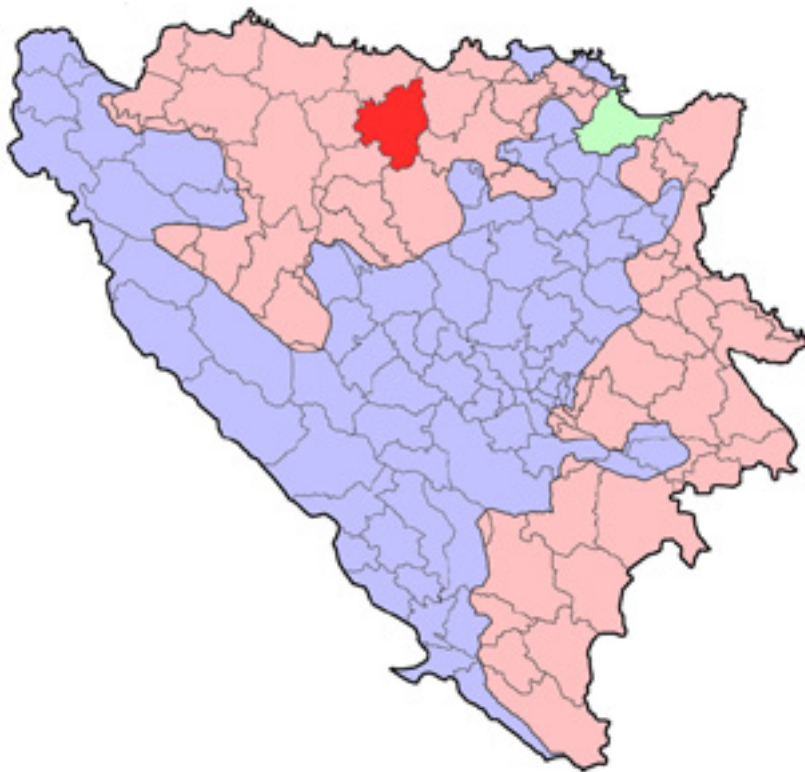
Што се тиче могућности инвестиција у живој производњи, простор је готово неограничен за ширење. Потребне за модерним товним капацитетима су константне јер предузеће има план повећања количина из године у годину.

Општинe РС

Прњавор

Општина Прњавор се налази у сјеверозападном дијелу Републике Српске и простире између планина Мотајице на сјеверу и Љубића на југу. На плодним равницама ријека Укрине и Вијакe са просјечном надморском висином 160-220 м, простор општине Прњавор граничи са општинама Србац, Дервента, Добој, Теслић, Челинац и Лакташи. Општина Прњавор по свом географском поло-

путни правац Челинац - Прњавор – Србац (Р-474) и јужним дијелом општине жељезнички путни правац Добој – Бањалучка. Простор општине Прњавор захвата површину од 631 квадратни километар на којем живи око 50.000 становника у 14.000 домаћинстава. Општина обухвата 63 насељена мјеста односно 33 мјесне заједнице и градско подручје. Већина становништва општине Прњавор

жају припада простору Бањалучке регије. Важна карактеристика је да се општина Прњавор налази на крајњем истоку простора Бањалучке регије, те да кроз њу пролазе магистрални пут Бањалучка – Прњавор - Дервента (М – 16), регионални

живи у сеоском подручју, док на подручју града према процјенама живи око 10 000 становника.

Становништво

Општина Прњавор је задњим пописом становништва из 1991. године бројала 46.894 становника. Од укупног броја, њих 33.575 изјаснило се као Срби, 1.737 као Хрвати, 7.153 као Муслимани, 1.718 као Југословени и 2.711 као “остали”. Припадници националних мањина изјашњавали су се као Југословени и “остали”. У пријератном периоду најбројнији су били Украјинци, затим Италијани, Чеси, Пољаци, те мањи број Рома, Нијемаца, Словака, Албанаца, Мађара, Руса и Румуна. Према незваничним подацима, Прњавор данас броји око 50.000 становника. У општини Прњавор заступљена су сва три конститутивна народа - већинско становништво чине Срби, затим Муслимани и Хрвати. Од представника националних мањина најбројнији су Украјинци, Италијани, Чеси, затим Пољаци, Роми, Мађари, Нијемци, Руси, Словаци. Битно је напоменути да се структура и број припадника из реда националних мањина нису пуно промјенила у односу на пријератних период тј. да није било масовних миграција условљених

Општинe РС

Центар Прњавора

ратним дешавањима (само појединачни случајеви) и да су националне мањине дијелиле исту судбину са већинским српским становништвом, те да је последица нестајања појединих националних скупина асимилација (мијешани бракови - поједине националне скупине биле су премале да би могли одржати чисту националну структуру).

Националне мањине

Крајем 19. вијека, простор општине Прњавор тада ријетко насељен, настањује становништво из Источне и Централне Европе. Посред-

ством масовних миграција, а захваљујући политици Аустро-Угарске, општина Прњавор поприма физиономију мултиетничког простора. Према неким подацима, крајем 20. вијека на подручју општине Прњавор било је настањено око 20 различитих етничких група, те је Прњавор с правом био прозван „ Мала Европа “ или „ Европа у маломе “. Први досељавају Италијани, 1881. године и насељавају општинско село Штивор. У јесен 1894. године у Машино брдо стижу Чеси и према неким вјерованјима доносе кромпир у Босну и Херцеговину. Подручје бившег прњаворског среза 1892.

године настањују Пољаци. По завршетку Другог свјетског рата Влада Пољске је позвала Пољацима који су мигрирали из земље да се врате. Напуштајући тада, простор општине Прњавор говорили су: “ Ми смо људи са два срца, једно нам је у Пољској, а друго у распјеваној Босни “. Прве њемачке породице простор општине Прњавор населиле су 1888. године, а десет година касније ове просторе почели су насељавати Украјинци. Насељавање Мађара трајало је од 1900. до 1910. године. У мањем броју подручје општине насељено је Словацима, Бугарима, Румунима и припадницима других народа. Долазили су

Општине РС

Манастир Савуље

у коњским запрегама доносећи са собом различиту етнологију и етнографију и остављајући заувјек утиснут печат својих обичаја, навика и културе. Заједнички живот на овим просторима, почесто обиљежен и бурним догађањима, створио је амбијент уважавања и толеранције, који је већ деценијама карактеристика Прњавора. Зато с поносом и данас носимо надимак „Мала Европа“.

Савез националних мањина општине Прњавор основан је у фебруару мјесецу 2009. године, као добровољно и отворено ванстраначко удружење грађана у које се удружују припадници националних мањина ради остваривања својих права, те чувања идентитета, на-

ционалног поријекла, чувања и његовања језика, културе и вјере.

У Савез националних мањина општине Прњавор удружени су: Украјинско-културно просвјетно друштво „Тарас Шевченко“, Удружење грађана „Удружене породице Штивор“, Удружење Чеха „Чешка беседа“ и Удружење Пољака.

Туризам

Туристички гледано општина Прњавор располаже богатим туристичким потенцијалом. Природа је овом подручју подарила разнолике природне комплексе, а кроз вијекове народ је стварао културно-историјске мотиве. Данас

на подручју општине Прњавор можемо издвојити више туристичких локалитета, а један од најкомплекснијих је свакако Бањско-рекреативни центар „Бања Кулаши“. Удаљена 14 километара од центра града, као љечилиште позната је још из доба Аустроугарске. Стољетна традиција Бање „Кулаши“ заснива се на изворима изразито љековите термоминералне воде. Вода је бактериолошки потпуно стерилна, а посебне карактеристике су висока алкалност са ниском минерализацијом. Главне индикације су: болест бубрега и мокраћних путева, болест органа за варење, повишени крвни притисак, дијабетес и холестерол, посљедице тјелесних повреда,

Општина РС

Палачковци

а доказано је и дјеловање на кожне болести нарочито псориазијау. Значајно је споменути да на простору Европе постоје само три извора воде са оваквим карактеристикама што је сврстава у свјетске раритете.

Шумски комплекс је одувијек представљао непрорјечиво богатство и велики туристички потенцијал општине Прњавор. Ловишта на Мотајици, Чавки и Љубићу, понову су постали мета ловаца из Немачке, Аустрије и посебно Италије. Простор општине Прњавор је у прошлости био познат по честој организацији ловачких и риболовачких семинара, такмичења и дружења.

О културно-историјском наслеђу општине Прњавор свједоче архитектонски туристички мотиви, који својом вриједношћу употпуњују туристичку понуду. Црква брвнара у Палачковцима, изграђена је 1843. године. Овај својеврстан споменик културе посвећен апостолима Петру и Павлу, у потпуности је изграђен од храстовог дрвета. У то вријеме, да би се саградила православна богомоља по дозволи која је плаћена златом, морало се ићи чак до Цариграда. На основу докумената који су добијени у тадашњој турској пријестоници, површина цркве није могла бити већа од површине коју може покрити једна

воловска кожа. Довитљивошћу мајстора, кожа је исјечена на уске траке чијим се плетењем добила знатно већа површина, те израдом крова са широким стрехама, под које је за вријеме богослужења могло стати два пута више вјерника него у унутрашњи простор, храм је добио своју потпуну функционалност. Због своје градителске и естетске вриједности, у вријеме старе Југославије проглашена је спомеником нулте категорије и стављена под заштиту државе.

Један од изузетно вриједних културно-историјских споменика Манастирске Ступље налазе се на размеђу прњаворске и челиначке општине

Општинe РС

Црква "Брвнара" у Палачковицама

уз ријеку Манастирку. По предањима на мјесту данашњег манастира било је много ступа за набијање конопље, па је ту преко ноћи осванио манастир. Манастир је био посвећен Светом Архангелу Михаилу, па се предом изнад њега звао и данас зове Михаиловац. Претпоставља се да је Манастир Ступље изграђен у XIII вијеку када и Манастир Липље (1249. године), због тога су у књигама увијек заједно помињани као два близанца и страдалници од паљевина за вријеме турске

владавине. Темељи Манастира Ступље пронађени су тек средином 1994. године од када траје и обнова овог средњовјековног манастира.

Општини Прњавор припада још једно богатство, чија се вриједност не може процијенити. Ријеч је о липицанерској ергели Вучијак, најстаријем предузећу на подручју општине основаном априла 1946. године. Име је добило по оближњем узвишењу Вучијак и представља огранак словеначке ергеле у Липицама. Да-

нас у њој егзистира педесетак грла липицанера, уз посебност постојања више расплодних линија и родова, што гарантује велики генетски потенцијал ове престижне расе коња.

Подземне воде на прњаворској општини су афирмиране од давнина, док површинским тек предстоји валоризација. Добру основу за развој риболова чине ријека Укрина и језеро Дренова. Богатство рибљег фонда, обале ријеке Укрине окружене зеленилом, те стари млинови чине је посебно

Општине РС

Мр Дарко Томаш, начелник

привлачном за све љубитеље природе. Значајно је напоменути да ријека Укрина једина на простору БиХ има феномен “цвјетања воде”. Наиме, једном годиште (средином августа) из ларви са дна ријечног корита, само једну ноћ на поједном дијелу ријеке излази на милионе лептира који живе само неколико часова, завршавајући свој репродукцијски циклус и кратки живот. Водени цвијет, како га риболовци називају, један је од најбољих и најцјењенијих мамаца за лов сома, тако да се у августу на обалама ријеке окупља на десетине риболоваца из Србије, који цвијет ко-

на пловак, а отварање сезоне на обалама језера окупи преко хиљаду риболоваца и љубитеља природе. Поводом крсне славе општине 20. августа на ријеци Укрини организује се Куп у лову удицом на пловак и такмичење у припремању рибљег парикаша.

Повољан туристичко-географски положај и богат туристички потенцијал општину Прњавор у будућности могу афирмисати као препознатљиву туристичку дестинацију.

ристе за лов сома на Дунаву.

З б о г изузетних претпоставки за риболов, чисте воде и очуване природе језеро Дренова је прије три године проглашено риболовним ревиром. Отварање риболовне сезоне на језеру Дренова, одржава се сваке године, прве недеље у јуну. Тог дана организује се и такмичење прњаворских риболоваца у риболову

Спорт

Спортске активности заузимају значајно мјесто у друштвеном животу Прњаворчана и успјеси клубова и спортиста допринијели су да се за Прњавор чује и у међународним оквирима. Спорт је веома популаран и међу младима и велики број њих тренира у неком од прњаворских клубова, али је и велики број рекреативаца који самостално упражњавају спортске активности. На подручју општине је регистровано неколико спортских организација које се могу похвалити вишедеценијском традицијом, организованашћу и завидним резултатима. Као носиоци спортских активности могу се издвојити клубови који су чланови Спортског савеза општине Прњавор, Фудбалски клуб „Љубић“ и остали клубови који су чланови гранских спортских савеза (удружења) на нивоу Републике Српске или БиХ. Спортски савез општине Прњавор окупља клубове из различитих грана спорта и најмасовнија је спортска организација на подручју општине. Спортски савез општине Прњавор своје коријене вуче из савеза који је основан 1990. године а постојећи савез је свој рад активирао након ратних дешавања на подручју БиХ, тачније 16.06.1999. године.

ИНФРАСТРУКТУРА

Путна инфраструктура

Прњавор се налази на релативно важном стратешком правцу који повезује западни

Општине РС

Језеро Дренова

дио Републике Српске са његовим сјевероисточним дијелом.

Кроз подручје општине пролази магистрални пут М 16 Бања Лука - Дервента. Највећи значај има путни правац који Прњавор преко Клашница повезује са аеродромом у Маховљанима, а преко Градишке и Окучана са аутопутем Београд - Загреб.

Кроз подручје општине Прњавор, јужним дијелом уз ријеку Укрину, пролази жељезничка пруга Бања Лука - Добој. Пруга пролази кроз насеље Кулаши које је од центра града удаљено 14 километара.

Од аеродрома Маховљани Прњавор је удаљен 40-так километара а повезан је путним правцем преко Клашница.

Телекомуникације

У већини мјесних заједница на подручју општине Прњавор постоје фиксни телефонски прикључци.

Кад је у питању мобилна телефонија, на подручју општине постоји 9 базних станица а квалитет сигнала је добар.

У задњих годину дана, повећан је број корисника интернета на подручју општине

а бежични интернет је доступан на подручју цијелог града. Постоји могућност конекције: TEOL, ADSL, ISDN, Dial UP и Wireless.

Комунална инфраструктура

Градњом Акумулационог језера Дренова 1976. године, дјелимично је ријешено питање водоснабдијевања општине. У току је реализација Пројекта водоснабдијевања 6 мјесних заједница и града са изворишта Повелич за шта је општина до сада издвојила преко 3,8 мил. КМ.

Општине РС

Ријека Укрина

Неопходна су улагања у канализациону инфраструктуру. Средства потребна за рјешавање канализационе инфраструктуре и завршетак Пројекта водоснабдијевања са изворишта „Повелич“ општина није у могућности у потпуности обезбиједити из буџета општине, па је те пројекте кандидовала за финансирање из Развојног програма Републике Српске 2007 - 2010. година.

Општина Прњавор је један од оснивача регионалне депоније ДЕПОТ која се налази у Рамићима код Бања Луке, удаљена од Прњавора 50-так километара.

ПРИВРЕДА

Друштвено – економски развој општине Прњавор био је доста неравномјеран и посљедњих педесет година усмјерен на развој града и насеља Прњавор као главног општинског простора, у коме су лоцирани сви привредни капацитети. Привредно предузетништво у општини Прњавор има дугу традицију и његова улога увелико је довела до чињенице, да је општина Прњавор од неразвијене општине постала једна од развијених општина у БиХ. На подручју општине Прњавор је запослено 6636 лица, а важна карактеристика за општи-

ну Прњавор је бројно запошљавање радника ван граница Републике Српске. Привредних субјеката на подручју општине Прњавор има укупно 1137, од чега 74 субјекта чине државна предузећа, 42 субјекта чине акционарска друштва, приватних предузећа има 392, док самосталних занатских радњи на подручју општине Прњавор послује укупно 929 (подаци за 31.10.2009. године, извор евиденција Фонда ПИО)

Природни ресурси и економски потенцијали

Општина Прњавор припада цјелини Панонског обо-

Општина РС

Прњавор - дрворед

да са карактеристичним брежуљкасто-терцијарним земљиштем које пружа веома повољне услове за развој пољопривреде. Од укупне површине општине, на обрадиво земљиште отпада око 68 %, на шумско богатство отпада око 28% а остатак је изграђено земљиште и воде. Обрадиво пољопривредно земљиште је површине 38264,60 ха од чега је 35803,80 ха у власништву физичких лица а 2460,80 ха у државном власништву.

Укупна површина под шумом је 17339,20 ха од чега је 16844,40 ха у приватном власништву а 454,80 ха је државно власништво.

Основу подземне хидрографске мреже овог простора чине термоминерални извори на којима је изграђен Бањско-рекреативни центар „Бања Кулаши“. Карактеристике ове бање (температура воде 29 степени, минерализација 168 мг/л и алкалност 11,75) сматрају се врло ријетком појавом у Европи и свијету.

На подручју општине постоји каменолом у коме се врши производња агрегата од кречњака.

Као туристичке атракције Прњавора неизоставно треба споменути Бању Кулаши, која има стогодишњу традицију. Вода у бањи је бактериолошки

потпуно стерилна, а посебне карактеристике су да је високо алкална (Ph 11,75) и са ниском минерализацијом (168 мг/л). У свијету постоји само седам оваквих извора. Поред Бање протиче ријека Укрина погодна за купање и спортски риболов, окружена богатим ловиштима високе и ниске дивљачи. Љубитељи коња и коњичког спорта могу да посјете Липицанерску ергелу „Вучијак“, која се налази у близини Бање Кулаши, на путу према Прњавору. Ергела је установљена 1946. године и тренутно располаже са 90 грла липицанера, уз посебност постојања више расплодних линија и родова, што гарантује

Општинe РС

Стевића млин на Укрини

велики генетски потенцијал ове престижне расе коња. Велики рибањаци на Укринском лугу. Језеро „Дренова“, удаљено свега 6 км од града, пружа разне могућности рекреације као што су купање, риболов, камповање и друге спортско-рекреативне могућности.

Потенцијално искористиви ресурси

Геолошка истраживања су показала да на подручју општине постоји налазиште бакра и његових пратиоца које се простире на површини од 32 км². Такође, истражена су налазишта ТУФ-а (еруптивна стијена) чија примјена је вишеструка у хемијској индустрији.

Извориште воде Повелич би се могло искористити и у комерцијалне сврхе јер се планира флаширање воде која је, како су анализе показале, изузетног квалитета. Реализација Пројекта водоснабдијевања 6 мјесних заједница и града са изворишта Повелич је у току.

Општина Прњавор је код Туристичке организације Републике Српске кандидовала Пројекат „Насеље бунгалова - Мала Европа“ којим је предвиђено постављање 20 бунгалова у склопу Спортско-рекреационог центра „Борик“ који се налази два километра од центра града. У склопу Спортско - рекреационог центра „Борик“ је Ловачки дом са смјештајним капацитетима и рестораном.

Као савршен спој еко подручја и рекреативног центра, ово подручје се може валоризовати као од кључних туристичких мјеста са смјештајним капацитетима када су у питању групни доласци туриста са нагласком на ловни, риболовни, рекреативни и спортски туризам те излетнике и школе у природи. Реализација овог пројекта ће довести до обједињавања целокупне туристичке понуде коју нуди општина Прњавор (бањски туризам, спортско-рекреативни, ловни и риболовни туризам, излетнички туризам, школе у природи, етно туризам, школе јахања као и разне видове еко туризма).

ПРЕДСТАВНИШТВО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

**Булевар деспота Стефана 4/IV
Београд, Србија**

Тел: 00 381 11 324 6633

Факс: 00 381 11 323 8633

E-mail: predstavnistvo@predstavnistvorsbg.rs